

simplonski tunel. Najdaljši most na svetu je viadukt čez reko Haokong v Kitajski; dolg je 44 km. Največja ladja sedanosti je »Majestic«, last White Star Line. Največji svetilnik na svetu je svetilnik na neki višini na Bijonu. Največji pogon na zemlji je instalacija Queeston na Niagari. Najvišji hrib v Evropi je po šolskih knjigah Montblanc, v resnici pa gora Elbrus v Kavkaziji. Največ vulkanov ima Japonska, najhladnejša pokrajina na zemlji je pri kraju Verhojansk v Sibiriji, najstarejše drevo je neka močvirna cipresa v Mehiki, a najglasnejša ptica živi v Južni Ameriki in Afriki in se imenuje z imenom, ki pomeni po naše »zvonček«.

Živali v spanju. Spanje domačih in divjih živali je različno. Neki angleški naravoslovec se je prav posebno zanimal za spanje živali in je o tem spisal veliko knjigo. Divji konji povečini prepijo tako, da se vležejo v travo. Toda ukročeni konji se ne vležejo, ampak spé po večini stojé. Posebno zanimivo je to, da konj, kadar počiva, stoji vedno na treh nogah, tretja se pa le nalahno naslanja k tlom. V tem oziru je slon tudi podoben konju. Slon v puščavi se ponavadi vleže; toda ujet slon, čeprav mora včasih težko delati, spi vedno stojé in samo 4 do 5 ur skupaj. Volk in lisica spita ponavadi tako, da se skupaj zvijeta. Nos vtakneta med taci prednjih nog in potem se pokrijeta s kosmatim repom. Pes ravnotako spi kot volk in lisica. Kadar se pa vleže samo za kratek čas, tedaj spi ponavadi stegnjen, glavo položi na stran ali pa med prvi nogi. Med vsemi štirinogatimi živali sta pa posebno zanimiva neka opica, »lenuh« imenovana, in netopir. Opica ima dolg rep, pa ga ovije okoli veje in z glavo navzdol prespi celo zimo. Ravnotako ja tudi z netopirjem. Ptiči spe ponavadi vsi na nogah, stoječi po konci, samo nekatere ptice, kakor štorclja, žerjav itd., spe na eni nogi.

Živali in opojne pijače. Da živali ne marajo opojnih pijač, je splošno mnenje, pa ni pravilno. Ko zori grozdje, je vse polno ptičev, posebno drozgov in srak, v vinogradu, ki grozdje pridno obirajo in kriče kakor pijanci v gostilni. Tudi

peš rad srka opojne pijače, posebno če so s sladkorjem oslajene; ko se opije, pa uganja neumnosti, skače, se valja in laja. Opice opijanijo lovci, da ne razločijo človeka od opice, in mu slede, kamor človek hoče — seveda v ujetništvo. Sloni se tudi ne branijo opojnih pijač, a neprehudih. V pijanosti jih ljudje brez nevarnosti pobijajo. Če je tudi treba precej pijače, da se opoji slon, se to vendar izplača, ker odtehta njegova mast, koža in slonova kost daleko vse stroške.

Koliko je veljala svetovna vojna. Kakor se je sedaj ugotovilo, je stala ta vojna 1.093.601 milijard švicarskih frankov. Od te vsote je antanta izdala 762.760 švicarskih frankov, ostanek 330.841 milijard pa centralne države. Za prevožno tega zneska v srebrnih novcih bi bilo treba 500 železniških vagonov po 10 ton, v zlatih pa 32 vagonov.

Kaj živali počenjajo, preden izbruhne vulkan. Vulkaničen izbruh je bil pred meseci na gori Etni v Siciliji. Zanimivo je poročilo, kaj delajo živali ob takem času. Sicilski listi poročajo, da so slutili psi že dva dni prej katastrofo. Bili so potrti, so cvilili in hodili s povešanimi repi z enega kraja v drugega. Ko je nastal prvi hudi sunek, so začele mačke mlo mijavkati in hodile pred nogami svojih domačih, da bi jih rešili nevarnosti. Nekdo je videl mačko, ki je nesla v gobcu pred par dnevi položene mačice, da jih skrije na varnem. Vse druge domače živali so bile tudi silno nemirne, posebno konji. Vsi ptiči so že dva dni prej nehali peti. Zajci, ki so silno plašne živali, so prišli iz goščav k cestam, ne da bi se bali mimoidočih.

22

Slovstvo.

Zemljepisni atlas kraljevine SHS. Izdalo »Društvo slovenskih profesorjev« v Ljubljani. Izvršil ing. Viktor Novak. Založila Jugoslovanska knjigarna 1923. Cena Din 48.—. Prvovrstno delo, ki nam podaja na sedmih listih plastično jako nazorno sliko vse naše Jugoslavije. Posebno zanimiva je na karti 4 pridejana jezikovna kartica. Vse delo je v celoti

krasno, vsega priporočila vredno in se bo vpeljalo samo ob sebi. Cena Din 48.— je za sedem zemljevidov izredno nizka.

Josip Bučar, **Zgodovina novega veka**. Za nižje razrede srednjih in njih sorodnih šol. V Ljubljani 1923. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena Din 35.—. Od učencev in gg. profesorjev dolgo zaželeno delo! Knjiga je prav lepo sestavljena, zlasti poglavja o slovanski zgodovini so skrbno in zanesljivo obdelana, tudi vzroki in razvoj svetovne vojske podan prav nazorno. Jezik gladek in živahen, da se vsa knjiga bere kot lepa zgodovinska povest. Za šolske in učiteljske knjižnice gorko priporočamo.

Andersenove pripovedke. Za slovensko mladino priredila Utva. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Splošne knjižnice zvezek 7. Cena broš. Din 12.—, vez. Din 17.—. Deset Andersenovih pripovedk, deset biserov, ki bodo gotovo napravili mladim čitateljem mnogo veselja. Vkljub lepi opremi je tudi cena knjižice zelo nizka. Namenjena je bolj odrastli mladini. Dobi se po vseh knjigarnah in pri založništvu Zvezne knjigarne v Ljubljani, Marijin trg 6.

Listnica uredništva.

Mirovoj Podhribski: Vsa čast Vam kot možu mladenci, pesnik pa niste, ker to ni poezija;

Veselite mladost je,
veselje moj — meč.
To moja radost je,
Sem mož — jih za več.

Ljubomir Vokrš: »Solnce je posijalo in vrglo name topel žarek življenja. Ogrelo me je...« To je lepo povedano. Videti je, da bi uspevali v prozi bolje ko v vezani besedi. Š pesništvo je križ, kakor sami poje:

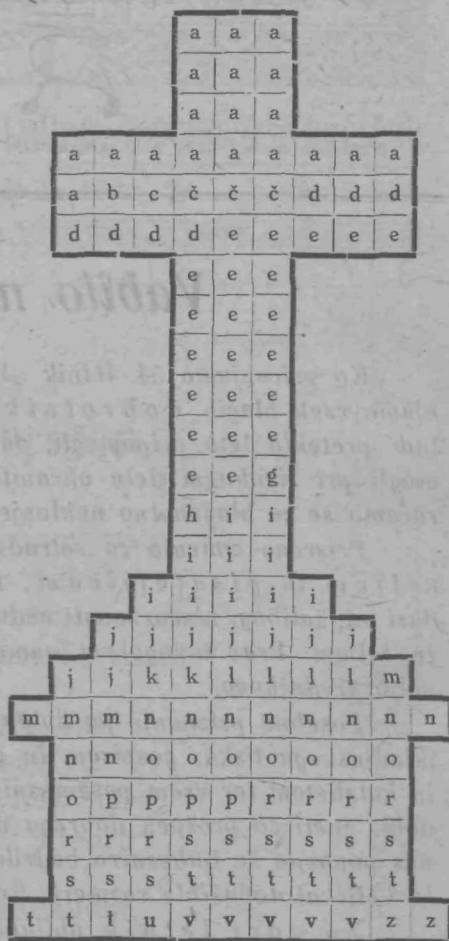
Ob naklo udarja kovač s kladivom,
da iskre letijo mu daleč okrog.
Iskra pa pade v valčke vesele,
zgine v valove razburne — poet.

Rodan: Smo murnu prebrali, pa je šinil v luknjo in ga ni več na izpregled. Kaj mu le je? — Rado Bojan: Za letos prekasno. — G. Gr. v C.: Rešitev prepozno dospela. — Tartin: Prezelenol! — Mnogim: Rešitve in spise na uredništvo Rova

p. Radomlje; denarne poslatve in reklamacije na upravništvo Ljubljana, Sv. Petra cesta 80. — Prekasno dospele rešitve se ne objavijo. Uvažujte pripombo pod rebusi!

J. E. B.:

Križ.

V tem križu najdi pomene sledečih besedi: žensko krstno ime; sladšica; kar škoduje železu; žensko krstno ime; prebivalci grškega mesta, ki jim je sv. Pavel pisal dvoje pisem; kar nas čaka ob sodnjem dnevu; Noetov sin; žuželka; število; število; število; oprava v sobi; turško dostojanstvo; povodna žival; število; dan v tednu; človek, ki škoduje državi; dva apostola; dve gozdni živali; poglobiten greh; moško ime, ki se rabi bolj po samostanih; del svete maše; dvoje delov sveta.

Črke, ki jih dobiš po sredi križa, ti povedo ime društva, ki podpira otroke in razširjenje svete vere.